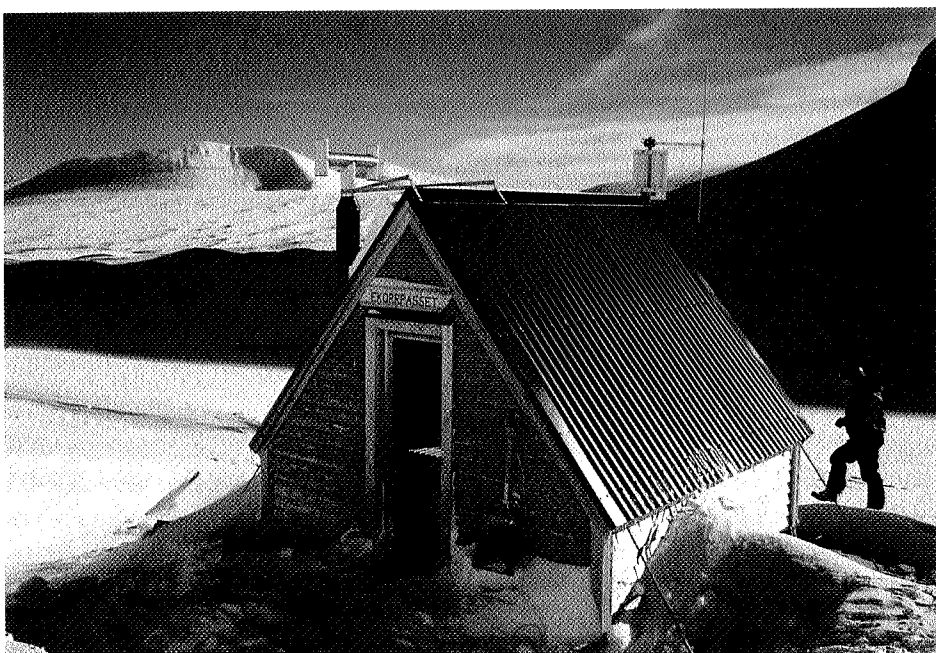

därför viktigt att man, även inom ett utbyggt fjällområde som Sylarna, är medveten om nödvändigheten av att också spara väsentliga delar av fjällområdet utan olika former av anordningar för friluftslivet. Kanske är det till och med allra viktigast att en sådan målsättning får gälla just för ett område som Sylarna. Ett fjällområde som i så stor utsträckning nyttjas av naturälskande turister vilka önskar en rimligt säker fjällvistelse som samtidigt bör innehålla naturupplevelser som måste vara både genuina och äkta.

MATS ERICSON (1946), Brunflo ved Østersund. Biolog, ansatt i miljøvernavdelingen ved lensstyrelsen i Jemtland, ansvarlig for lensstyrelsens fjellvirksomhet. På fritiden skriver han naturreportasjer og fotograferer, har spesiell interesse for arktiske områder og har bl.a. vært på to turer til Grønland.

Vindskydd i Ekorrrasset.

MATS ERICSON

Prosjekt Sylene

Av KRISTINE FURAN

"Utviklingsprosjektet Sylene" er betegnelsen på et prosjektsamarbeid mellom reiseliv-, friluftsliv- og naturverninteresser i Trøndelagsfylkene og i Jämtlands Län. Formålet med prosjektet var å gjøre fjellområdet Sylene mer attraktivt og "åpne" fjellet for nye grupper.

Prosjektet hadde sitt utgangspunkt i Midt-Norden-samarbeidet og var et delprosjekt mellom Nord-Trøndelag fylke, Sør-Trøndelag fylke og Jämtlands Län. Beslutningen om å gjennomføre delprosjektet ble gjort i august 1984 etter initiativ fra Svenska Turistföreningen (STF) og Trondhjems Turistforening (TT). På et møte mellom ulike interesser for dette prosjektarbeidet ble følgende mandat formulert:

" Den generelle målsetting går på alle forhold som bidrar til å gjøre Sylområdet mer attraktivt som reise- og feriemål for alle grupper av turister, selv om det er nødvendig å innse at de mest attraktive verdier i dette området knytter seg til natur og naturbaserte aktiviteter."

Det ble nedsatt ei prosjektgruppe med følgende sammensetning.

Nord og Sør-Trøndelag fylkeskommuner: Lars Erik Havdal ut 1984
Svein Karlsen f.o.m. 1985.

Nord-Trøndelag Turistforening

og Trondhjems Turistforening:

Svenska Turistföreningen:

Jämtlands Län:

Reiselivsorganisasjonene:

Prosjektgruppa la opp til en framdriftsplan på 12 måneder. Sekretariatet ble lagt til Sør-Trøndelag Reiselivsråd, og prosjektet ble i sin helhet finansiert av de tre fylker/län.

Kristine Furan

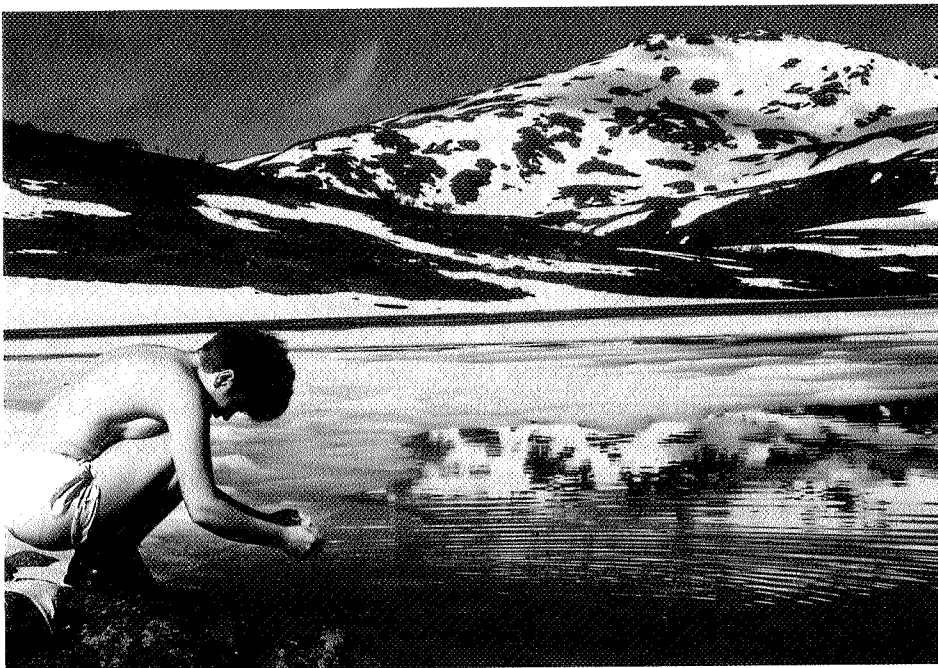
Staffan Nygren

Mats Deltin

Arne Egil Sagen - Elise Rengård

Analyse og anbefalinger:

Prosjektgruppa tok for seg en analyse av dagens situasjon. Det gjaldt naturforhold, adkomstmuligheter, turistanleggene, løypenettet, kartmaterieell, kapasitetutnyttning, hvilke grupper som bruker fjellet og de markeditiltak som var gjort. Ut fra innsamlet data og gitt mandat la prosjektgruppa fram et handlingsprogram med aktivitetsplan for området. Det ble definert et kjerneområde som innbefattet Nedalshytta og Storerikvollen på norsk side, Blåhammerstugan og Sylarnas fjällstation på svensk side. Dette området skulle betraktes som en enhet i turistsammenheng. "Riksgrensen skulle ikke tas bort, men den skulle ikke synes i fjellet."

Morgenbad ved Ramsjøhytta.

BJØRNALF AFTRET

Brynjar Dahlø underholder svenske gjester på Nedalshytta.

BJØRNALF AFTRET

Handlingsprogrammet omfattet i første rekke eksisterende anlegg og løypenett, kartbehov, gjenoppsettelse av båtrute på Essand/Nesjøen.

Prosjektgruppa foreslo konkrete tiltak for å heve standard/komfort på hyttene. For Storerikvollen ble følgende påpekt: Vannproblemer vinters tid, uholdbar metode for tømning av do, at dusj og badstu savnes, mangel av strøm.

Nedalshytta burde med sin beliggenhet ved veg, størrelse og standard kunne utvide drifta. For begge hytter burde det tilrettelegges for teltere og tilpasse bruk av hyttas tjenester til denne gruppe fjellvandrere.

Ved Sylarnas fjällstation er det alltid mange teltere, og det bør legges bedre til rette for denne gruppa. Videre påpekes at det bør holdes av et bestemt antall senger for de som går fra hytte til hytte. Blåhammerstugan har stort besøk av dagturister. Tilbudet om servering og tjenester for denne gruppen bør bedres. Avløpsforholdene er dårlig og må utbedres.

De svenske "stugorna" (ubetjente hytter) har ikke proviantlager. Det foreslås å legge opp til et proviantlager etter norsk prinsipp og samtidig utstyre "stugorna" bedre. Like åpningstider og eventuelt felles nøkkelsystem burde være et mål for STF og TT.

Prosjektgruppa kom med forslag til aktiviteter lagt til de forskjellige hyttene i kjerneområdet. Samtidig ble det påpekt muligheter for felles opplegg for turer med forskjellige tema og pakkelsninger. Det ble her lagt vekt på turer tilpasset alle aldersgrupper.

Gjennomføring

Hyttene:

TT har jobbet med punktene som ble påpekt. Vanntilførsel vinterstid på Storerikvollen er nå sikret, ny utedo med tilfredsstillende tømningssystem er på plass, avfallsdunker er satt ut på det mest benyttede området for teltere, strømaggregat vil bli montert i 1990 og det planlegges samtidig ominnredning på hovedhytta for innstallering av dusj. Planene for en ny selvbetjeningshytte er klare og kan bli påbegynt i 1991. Sengekapasiteten på selvbetjeningsavdelingen på Nedalshytta kan uten vansker utvides. Hytta har utvidet serveringstilbud til dagturister. Det satses på å ta imot faste gjester og at turoperatører/lag/foreninger benytter hytta i større utstrekning i sine turopplegg.

TT vil ikke kunne forsvare å ha like lang betjent åpningstid som STF. På Storerikvollen er sesongen forsøkt utvidet med 14 dager i tilknytning til påsken, ellers er det satsset på godt tilrettelagt selvhushold med utvidet sengekapasitet slik at fjellvandrere i "firkanten" kan bruke norsk side utenom betjent sesong.

Løypenett:

Prosjektgruppa gikk inn for mest mulig lik merking i "firkanten" på svensk og norsk side. Videre ble det påpekt at sikkerheten for vandrere på norsk side bur-

de styrkes ved å bygge vindsydd på samme måte som på svensk side. Stiene på norsk side går tildels i vått lende og dette gjør rutene unødig tunge og ferdse- len sliter på terrenget. Det er allerede lagt ut klopper på rutene fra Storerikvol- len mot Blåhammerstugan, Sylstationen og Nedalen. *

I tillegg er sommerruta mellom Storerikvollén og Nedalshytta lagt om og går i tørrere terreng. TT vil foreta en foretting av stakene (vintermerking) i "fir- kanten" slik at det tilsvarer "svensk standard". Det kan dessuten bli aktuelt å sette på enkelte tverrbord på stakene. Dette gjøres for å kunne tilby samme sik- kerhet på begge sider av grensa. Det kan også være aktuelt å gjennomføre fel- les tilsyn på vinterrutene i "firkanten"

Kart:

Prosjektgruppa anbefalte et felles kart for kjerneområdet. Dette førte til at Sylan-kartet var ferdig i 1988 etter samarbeid mellom Statens Kartverk og Lantmåteriverket. Det er i målestokk 1:100.00 og dekker Sylene-området mel- lom Schulzhytta i vest, og Gåsenstugorna i øst, Skardørfsjella i sør og Merå- ker/Storlien i nord. I tillegg til et omfattende kartblad er det på baksida tatt med opplysninger om anlegg, adkomst, naturforhold, aktiviteter m.m. Det hele er satt opp med fine fargefoto og teksten er på fire språk.

Båtrute Essand:

Det var et ønske om å få igang ny båtrute på Essand/Nesjøen. Tydal kommu- ne bidro sterkt til å få den gjennomført. Essand III kom i rutetrafikk Nedalen - Storerikvollen sommeren 1986.

Prosjektet ble avsluttet i november 1985. Samtidig påpekte prosjektgruppa nødvendigheten av å følge opp arbeidet som var blitt gjort. Oppfølgingsansva- ret ble lagt til en arbeidsgruppe med representanter fra Åre kommune, Tydal kommune, TT og STF. Den nåværende styringsgruppe, i 1990, består av Staf- fan Lindberg STF, (formann), Nils Slungård TT, Ingemar Fredriksson, Åre kommune, Erling Lyngen Tydal, kommune.

Styringsgruppa har deltatt med stand på Expo-Norr-messen i Østersund og deltatt i en markeds kampanje i Vest-Tyskland. Kampanjen ble delvis støttet av Nordisk Ministerråd og omfattet Midt-Skandinavia. Ny Sylan-brosjyre som dekker spesielt område på norsk side er blitt laget.

Styringsgruppas arbeidsoppgaver for 1990 er:

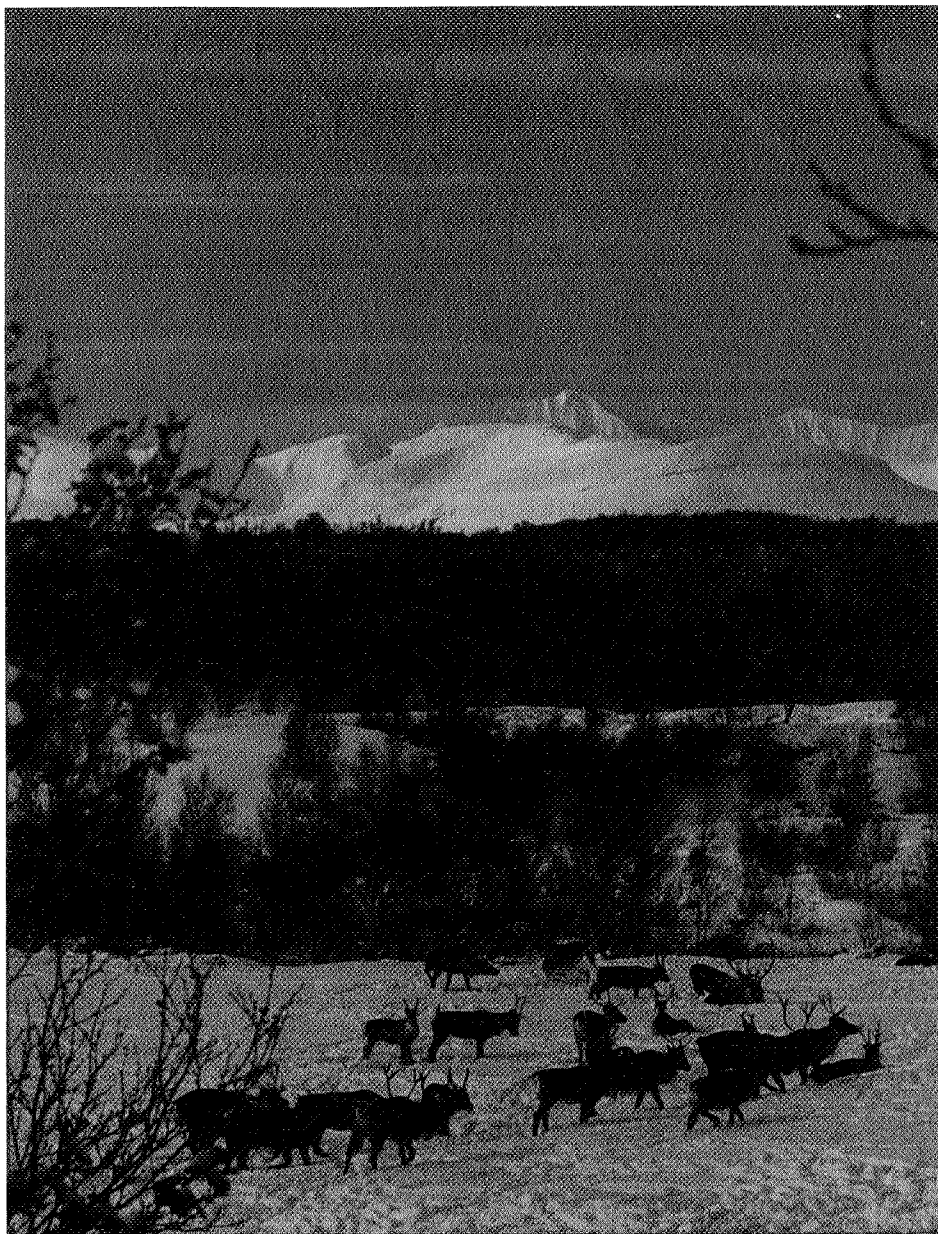
1. Utarbeidelse av guidemateriale (trykksak) om General Armfelts tilbakemasj over Tydalsfjellene 1718 - 19. Det arbeides med konkret turopplegg (fotturer og bussturer) tilknyttet til dette materialet.
2. Deltakelse på Villmarksmessen i Stockholm 6.-8.april
3. Markering under St. Olofsloppet 1990.
4. Flere andre praktiske samarbeidstiltak.

Sylene er et unikt område for fjellturisme både sommer og vinter. Løypenet- tet er knyttet sammen over grensen. Intet er da mere naturlig enn at hele områ- det ses som en helhet og at virksomheten planlegges ut fra det. Syleneprosjek- tet har dessuten medvirket til et positivt og planmessig samarbeid mellom STF , TT og de respektive vertskommuner for fjellområdene på svensk og norsk side. Det i seg selv er verdifullt for det arbeidet som skal drives i fjellet.

TT ønsker at flest mulig skal få oppleve fjellet og at forholdene skal legges best mulig til rette for brukerne. Sylenegruppens arbeid er et arbeid i den ånd.

KRISTINE FURAN (1938), Stjørdal. Undervisningsinspektør, formann i TT, 10 år i styret. Vertinne på TT-hytter i flere perioder. Sitter også i friluftsnemda i Stjørdal.

* Se artikkel om dette i årboka for 1988.

SYLAN - SYLARNA.

Kartet er resultat av samarbeidet av Prosjekt Sylene. Utgivelsen er et samarbeid mellom Statens Kartverk og Lantmäteriverket.

Det er i målestokk 1:100 000 og dekker Sylene-området mellom Schulzhytta i vest, Gåsenstugorna i øst, Skardørsfjella i sør og Meråker/Storlien i nord. På baksiden av kartet er trykket opplysninger adkomster til fjellet, turistanleggene, reindrift, naturforhold, aktivitetstilbud og merking.

Norsk sti- og løypeplan

Av JAN-PETTER HUBERTH HANSEN

Det enkle og lite ressurskrevende friluftslivet, som fotturer og skiturer i urørt natur, har lange tradisjoner i vårt land. Dette naturnære friluftslivet gir opplevelser og kunnskap om naturen og er dermed en vesentlig forutsetning for å verne om og å ta være på norsk natur.

Med bakgrunn i dette har Direktoratet for naturforvaltning bedt en prosjektgruppe om å se nærmere på hvordan det tradisjonelle friluftslivet kan få de beste betingelser også i framtiden. Prosjektet har fått navnet Norsk sti- og løypeplan, og tar utgangspunkt i Stortingsmeldingen om friluftsliv.

Planen skal være overordnet (nasjonal), slik at den mer detaljerte planlegging, avklaring av interessekonflikter osv skal skje på fylkes- og kommunenivå. Det er også meningen at planen skal bli rullerende d.v.s at den revideres med jevne mellomrom.

Prosjektgruppen som har utarbeidet et planutkast har konsentrert seg om 3 hovedtema;

- * Forhold omkring *rutenett i Norge*
- * *Tilretteleggingskategorier* for friluftsliv (arealsonering)
- * *Beskyttelse av sammenhengende fjell- og naturområder* mot oppsplitting og tekniske inngrep

Rutenettet i Norge

Først mot andre verdenskrig ble turgåing vanlig for folk flest. Likevel må opprettelsen av Den Norske Turistforening i 1868 regnes som milepelen i arbeidet med å gjøre turgåing - sommer som vinter - til et allemannseie. Fra 1880-årene vokste det også frem en rekke lokale turistforeninger, som fikk som hovedformål å legge forholdene tilrette for ferdsel i fjellet. I dag har denne virksomheten vokst til en landsomfattende virksomhet med 46 lokale turistforeninger, som disponerer ca 280 hytter og vedlikeholder et rutenett på rundt 18.500 km.

Gjennom en Norsk sti- og løypeplan ønsker en å sikre forutsetningene for at allmennheten også i fremtiden skal kunne nyte godt av dette tilbudet. Det har derfor vært aktuelt å se på mangler ved og forbedringer som kan gjøres med eksisterende rutenett, sikre forutsetningene for at det kan opprettholdes og å legge forholdene til rette for viktige suppleringer.